

ЮРИДИЧНА ХРОНІКА

Ірина Русанова

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри організації судових
та правоохоронних органів
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого
(м. Харків, Україна)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУДОВОГО ПРАВА (за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції з проблем судового права, м. Харків, 23 квітня 2018 р.)

23 квітня 2018 р. у Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого відбулася Міжнародна науково-практична конференція “Актуальні проблеми судового права”. Організатори заходу – кафедра організації судових та правоохоронних органів Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого та кафедра правосуддя (нині – кафедра процесуального права) Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Інформаційним партнером виступив юридичний журнал “Право України”.

Варто зазначити, що це був не перший захід із цієї тематики, але перший, організований у межах співробітництва Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого та Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, в якому взяли участь не лише вчені провідних вітчизняних навчальних і науково-дослідних закладів, прокуратури, адвокатури та судових органів, а й їх зарубіжні колеги. Неабиякий інтерес викликав захід і у студентської спільноти.

Робота конференції відбувалася за трьома панелями – актуальні проблеми судоустрою, прокуратури та адвокатури. Це важливо, оскільки конституційні зміни розділу “Правосуддя” вимагають нового погляду та концептуальних перетворень у розумінні системи правосуддя та співвідношення ролі й завдань суду та органів, що забезпечують процес правосуддя – прокуратури й адвокатури.

Відкрив роботу заходу проректор з наукової роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого Анатолій Гетьман, який привітав учасників конференції та наголосив, що за час проведення судової реформи було зроблено надзвичайно багато, і не лише

у напрямі формування принципово нових законодавчих засад функціонування судової системи, а й у сфері їх практичного впровадження. Проте, враховуючи стислі строки здійснення зазначених законотворчих процедур, можна припустити наявність у новому законодавстві окремих недосконалих положень, які вже виявлені або будуть виявлені в подальшому. Науково-практичні заходи сприяють виявленню таких недосконалостей, обговоренню їх у професійному середовищі науковців та практиків, виробленню спільного бачення щодо способів їх розв'язання. Запропоновані рекомендації мають бути корисні як правозастосовувачам, так і урядовцям, дотичним до законодавчого процесу. Також А. Гетьман побажав усім плідної і результативної роботи під час конференції.

Модератор першої панельної дискусії – проректор з навчально-методичної роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого В'ячеслав Комаров, який також привітав учасників заходу та зауважив: “Правнича наука в боргу перед практикою. Ми пережили багато законодавчих змін і суспільство чекає пропозицій. Кожен крок реформування був завжди ‘під тиском’ з точки зору втілення нової моделі. Ми маємо бути критичними і в той же час стриманими. Потрібно знайти рішення, які б вивели нас на нові моделі розвитку”. Найболючішою проблемою, що сьогодні існує в системі правосуддя, на думку В. Комарова, є стан виконання судових рішень. Він навів невтішні дані щодо показників виконаності судових рішень та практику Європейського суду з прав людини щодо оцінки ефективності системи правосуддя з огляду на стан виконання рішень суду.

Першим доповідачем у цій дискусії стала заступник міністра юстиції України Світлана Глущенко, яка розповіла про перші результати реформи системи виконання судових рішень, окреслила її подальші напрями та очікувані результати. Її доповідь викликала жваву дискусію серед учасників конференції. С. Глущенко зазначила, що їй як представнику урядової системи думки, бачення науковців та практиків є вкрай важливими. Крім того, за можливості вони будуть враховані при плануванні подальших заходів реформи системи виконання судових рішень.

Підтримала заданий вектор дискусії і доктор права, суддя земельного суду міста Гамбург, референт/відповідальний співробітник Міністерства юстиції з питань захисту прав споживачів Корнелія Вьольк. Вона розповіла про практику примусового виконавчого провадження у цивільних та господарських справах у Німеччині.

Про досвід оптимізації роботи судів Молдови йшлося у доповіді голови Вищої ради магістратури Молдови Віктора Міку. Вона мала особливий

Зліва направо: Віктор Міку, Світлана Глущенко, Анатолій Гетьман, В'ячеслав Комаров, Тетяна Єгорова.

резонанс, оскільки судова система України у найближчому майбутньому очікує заходів з оптимізації у контексті серії указів Президента України, які були підписані наприкінці 2017 р. В. Міку поділився досвідом Молдови, а саме щодо очікувань, які не справдилися, та заходів, що дійсно мали позитивний ефект. Особливу дискусію викликав інститут подолання відмови президента країни (або невиконання у строки, передбачені законом, обов'язку) підписати відповідний указ про призначення суддею. Зокрема, якщо президент не виконує своїх обов'язків щодо призначення на посаду судді особи, щодо якої Вищою радою магістратури Молдови винесено відповідне подання, остання має право конституційною більшістю голосів своїх членів прийняти рішення про призначення особи суддею.

Завершилася робота першої панелі конференції доповідями професора Академії адвокатури України Оксани Хотинської-Нор щодо феномена довіри й легітимності судової влади та завідувача кафедри правосуддя Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича Оксани Щербанюк, яка акцентувала свою увагу на реформі процедури добору суддів як складової відновлення довіри до судової влади в Україні.

Друга панельна дискусія була присвячена проблемам правозастосування. Із науковими доповідями виступили професор Хмельницького університету управління та права, суддя Верховного Суду України у відставці, перший очільник Вищої кваліфікаційної комісії суддів України Ігор Самсін, який привернув увагу учасників до проблемних питань застосування Конституції України в правозастосовній діяльності; суддя Черкаського окружного адміністративного суду Лариса Трофимова ініціювала науково-практичні дискусії у формуванні судової практики і судового права; продовжила заданий напрям обговорення проблемних

питань правозастосування у судовій практиці завідувач кафедри організації судових та правоохоронних органів Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого Лідія Москвич.

Найгострішу дискусію викликали доповіді судді Земельного соціального суду міста Гамбург Каті Стачнов, яка розповіла про особливості написання судових рішень у Німеччині, та судді Господарського суду Чернівецької області Андрія Бутирського, який виступив із доповіддю “Суддівський розсуд у господарському судочинстві”. Учасники конференції відзначили резонанс німецьких та українських доктрин правозастосування, оскільки перша побудована на алгоритмізації процесу ухвалення судового рішення, друга – на широкому використанні суддівського угляду та дискреції, розширеному тлумаченні принципу верховенства права у правосудді.

Зліва направо: Каті Стачнов, Корнелія Вьольк, Марина Стефанчук, Тетяна Вільчик, Тетяна Слінько.

Третя панельна дискусія була присвячена проблемам організації та функціонування суміжних інститутів судової влади – прокуратури та адвокатури.

Доповідь професора Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого Тетяни Вільчик стосувалася європейських стандартів організації адвокатської діяльності та реалій законодавства України. Завідувач кафедри організації правоохоронних та судових органів Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка Сергій Іваницький привернув увагу учасників конференції до проблематики доброчесності адвоката.

Питанням оптимізації роботи прокуратури були присвячені доповіді професора Навчально-наукового інституту “Юридичний інститут ДВНЗ ‘Київський національний економічний університет імені Вадима Геть-

Ірина Русанова

мана” Марини Ставнійчук, яка звернулася до проблем реформування представницької функції прокуратури; професора Науково-дослідного інституту Національної академії прокуратури України Ігоря Козьякова, який розглянув компетентнісний підхід у професійній підготовці прокурорів; начальника департаменту кадрової роботи та державної служби Генеральної прокуратури України Сергія Подкопаєва, який розповів про основні напрями вдосконалення правової основи організації та діяльності Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів.

Жваве обговорення учасників конференції викликала доповідь двох прокурорів прокуратури Автономної Республіки Крим Зери Козлиєвої і Дарини Шишман, які привернули увагу до особливостей діяльності прокуратури Автономної Республіки Крим в умовах тимчасової окупації території України. Доповідачі акцентували свою увагу на безлічі проблем, з якими стикається саме ця прокуратура, з огляду на специфіку її компетенції, наголосили на позитивних результатах її роботи.

Докладніше ознайомитися з науковими доповідями учасників конференції можна на сайті кафедри організації судових та правоохоронних органів Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого за посиланням: <http://ospo.nlu.edu.ua>.

Учасники конференції

www.pravoua.com.ua